

В. І. Миценко,*кандидат педагогічних наук, доцент,*

ORCID 0000-0001-6034-0224,

e-mail: valeriy369@hotmail.com,*Центральноукраїнський національний технічний університет,**м. Кропивницький*

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНІ ЛАНЦЮГИ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Вступ. В умовах глобалізації посилюються інтеграційні процеси у світі, що супроводжується залученням все більшої кількості країн до міжнародного поділу праці. Зростаюче значення міжнародної торгівлі обумовлене перевагами, які одержує національна економіка за рахунок забезпечення доступу підприємств до імпорتنних матеріалів і комплектуючих, що містять технологічні компоненти та покращують технологію виробництва в цій країні, тим самим збільшуючи загальну продуктивність факторів виробництва. Водночас, міжнародна торгівля та зростання її відкритості обумовлюють швидший розвиток країни завдяки виходу національних підприємств на зарубіжні ринки та їхньої участі у міжнародній кооперації, що забезпечує збільшення прибутку в результаті нарощення обсягів виробництва та збуту продукції.

Ефективність участі країни у міжнародному поділі праці значною мірою залежить від ступеню залучення національних підприємств до глобальних ланцюгів створення вартості, що відображається у товарній структурі зовнішньої торгівлі. Ефективність участі високорозвинених країн у міжнародному поділі праці традиційно є вищою, порівняно з країнами, що розвиваються, оскільки в експорті перших переважає високотехнологічна продукція і товари з високим рівнем доданої вартості, а в експорті других – сировинна продукція. Це й обумовлює нижчу ефективність зовнішньої торгівлі країн, що розвиваються, порівняно з високорозвиненими країнами. Відповідно, вплив залучення національних підприємств до глобальних ланцюгів вартості на економічне зростання цих країн є різним. Отже, дослідження структури зовнішньої торгівлі з точки зору включення підприємств основних експортно-орієнтованих галузей в глобальні ланцюги створення вартості є важливою складовою обґрунтування напрямів забезпечення економічного зростання України після завершення війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам залучення країни до глобальних ланцюгів створення вартості присвячена велика кількість публікацій вітчизняних вчених. І. Павловська, В. Хаустова та І. Губарева узагальнили та систематизували теоретичні підходи та практичні методи

оцінки ступеня залучення країн або галузей у глобальних ланцюгах створення вартості та навели вагомі аргументи на користь поглиблення участі країни у міжнародній кооперації [1]. Л. Антонюк та Н. Черкас обґрунтували стратегічні пріоритети політики інтеграції країн у глобальні виробничі мережі, що передбачають приєднання до глобальних ланцюгів вартості, розширення і зміцнення власних позицій та отримання максимальних переваг від цієї участі з урахуванням збалансованого розвитку країни [2].

Вченими визначено, що частка національної доданої вартості в експорті галузей добувної промисловості України вища порівняно з галузями обробної промисловості, що є наслідком відсутності наукомісткої складової у більшості галузей переробної промисловості і призводить до поглиблення спеціалізації в експорті продукції низького ступеня переробки [3]. Ю. Конрад та Т. Мельник на основі визначення імпоротної компоненти в експорті та частки галузі у валовому експорті України зробили висновок про те, що металургійна галузь є найбільш інтегрованою у глобальні ланцюги створення вартості [4, с. 159]. Погодимось з авторами, що це є негативною тенденцією, оскільки продукція металургії, яка експортується з України, має низьку додану вартість, а для забезпечення економічного зростання необхідно більше залучення високотехнологічних підприємств до міжнародної кооперації. У зв'язку з цим звернемо увагу на існування асиметрії зовнішньої торгівлі України. Досліджуючи процес євроінтеграції України в контексті участі вітчизняних підприємств у глобальних ланцюгах створення вартості, Н. Марущак вказує на небезпеку зростання експорту сировини і сільськогосподарських товарів з України до ЄС та переважання наукоємних товарних груп з високою доданою вартістю в імпорті до нашої країни [5, с. 33]. Відповідно, вчені наголошують на необхідності зміни товарної структури українського експорту і переходу на виробництво середньо- та високотехнологічної продукції як основи інтеграції високотехнологічних підприємств України в глобальні ланцюжки доданої вартості [6] та підвищенні ефективності участі у міжнародній фрагментації виробництва для забезпечення економічного зростання України [7, с. 147].

Попри широке висвітлення проблем участі України у глобальних ланцюгах створення вартості та визначення високотехнологічних галузей пріоритетними з точки зору поглиблення участі вітчизняних підприємств у міжнародній кооперації у наукових публікаціях недостатньо уваги приділяється дослідженню впливу експорту за основними товарними групами на економічне зростання України.

Метою статті є оцінка впливу залучення переробної промисловості у глобальні ланцюги доданої вартості на економічне зростання України. Відповідно до мети визначимо завдання дослідження: визначення основних тенденцій зміни обсягів та товарної структури зовнішньої торгівлі України за 2005-2021 рр.; аналіз динаміки торгівлі основними промисловими товарами з урахуванням їх місця в глобальних ланцюгах доданої вартості; визначення впливу динаміки експорту та імпорту за основними товарними групами на показники економічного зростання України у 2005-2021 рр.

Реалізація завдань дослідження передбачає застосування загальнонаукових та економіко-математичних методів: для визначення основних тенденцій у зовнішній торгівлі застосовано динамічно-структурний аналіз експорту та імпорту товарів України; для виділення основних товарних груп для подальшого їх дослідження в контексті включення у глобальні ланцюги створення вартості використано логічний та порівняльний методи; оцінка впливу експорту та імпорту основних товарів на економічне зростання України виконана за допомогою регресійного аналізу.

Результати дослідження. Ступінь включення українських виробників промислової продукції у глобальні ланцюги створення вартості відображається у товарній структурі експорту України, а структурні трансформації у зовнішній торгівлі значною мірою свідчать про зміну міжнародної конкурентоспроможності окремих галузей промисловості. Так, згідно даних Державної служби статистики України [8], у 2005 р. у структурі експорту України переважали недорогоцінні метали та вироби з них (40,97% обсягу експорту), мінеральні продукти (13,73%), продукція хімічної промисловості (8,72%), машини та обладнання (8,3%), а частка високотехнологічної продукції була набагато меншою: фармацевтична продукція – 0,24%, електричні машини та устаткування – 2,68%, літальні апарати – 0,42%, прилади і апарати – 0,41%.

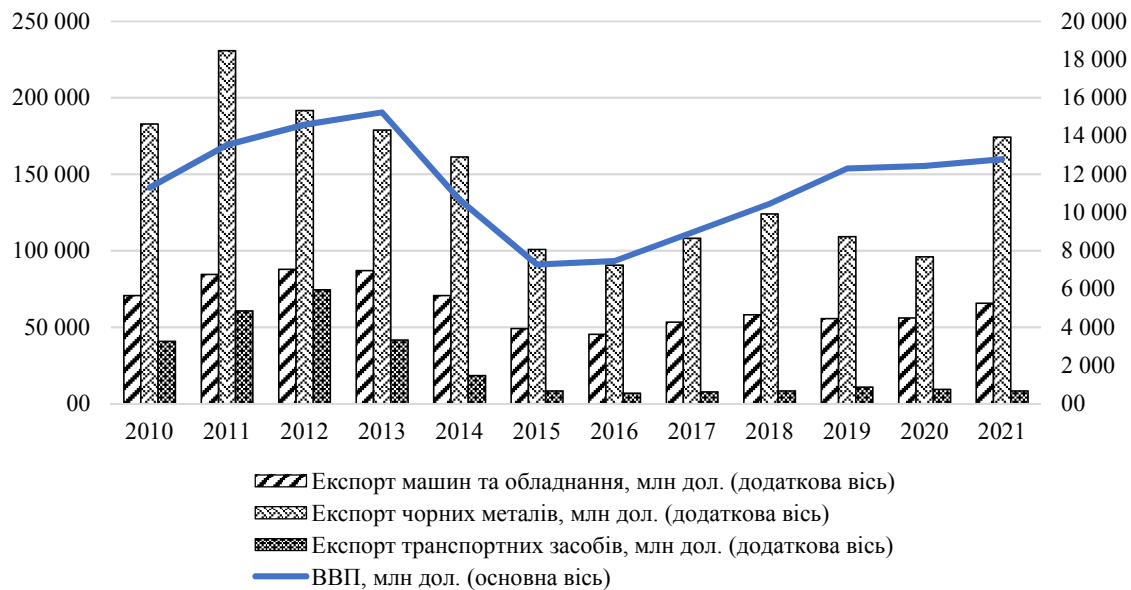
За останні 15 років у товарній структурі українського експорту відбулися істотні зміни, що характеризуються, насамперед, зростанням частки аграрної продукції – продуктів рослинного походження (з 4,95% у 2005 р. до 22,8% у 2021 р.), жирів та олії тваринного або рослинного походження (з 1,71 до 10,3%), готових харчових продуктів (з 3,77 до 5,6%). Водночас, як показують дані офіційної статистики [9], у 2021 р. зменшилася частка мінеральних продуктів (до 12,4%), продукції хімічної промисловості

(до 4,1%) та недорогоцінних металів і виробів з них (до 23,5%). При цьому, неістотно збільшилася частка фармацевтичної продукції (до 0,5%) та майже удвічі зросла частка електричних машин та устаткування (до 4,6%), а частка літальних апаратів зменшилася до 0,1%, приладів і апаратів оптичних – до 0,2%. Отже, у структурі експорту України і надалі переважає сировинна продукція, але відбувся перехід від сировинної продукції металургійної промисловості до аграрної продукції, незначна частка якої зазнала промислової переробки, що відображає процеси деіндустріалізації національної економіки.

За досліджуваний період основу експорту України становила така продукція переробної промисловості: машини та обладнання; чорні метали; транспортні засоби. В імпорті до України переважали машини та обладнання, транспортні засоби, хімічна продукція. У 2021 р. машини та обладнання становили 7,7% експорту та 19,5% імпорту, чорні метали – 20,5 та 2,1%, транспортні засоби – 1 та 10,4%, хімічна продукція – 4,1 та 13,4% відповідно. Порівняно висока частка машин та обладнання, транспортних засобів в експорті та імпорті свідчить про те, що українські виробники цієї продукції залучені до глобальних ланцюгів створення вартості на вищих її стадіях, тоді як істотне переважання експорту над імпортом чорних металів відображає залучення українських металургів до початкових стадій формування доданої вартості в глобальному вимірі. Імпорт хімічної продукції істотно перевищує її експорт, відповідно, імпортуються готові товари та матеріали і складові для виробництва продукції, орієнтовані на внутрішній ринок, що впливає на економічне зростання в основному через торгівлю та споживчий попит на відповідні товари.

Аналіз загальних тенденцій зміни ВВП та динаміки обсягів експорту основних товарів України (див. рисунок) дозволяє припустити про існування взаємозв'язку між економічним зростанням і експортом машин та обладнання. Як видно з рисунку, в окремі періоди (2010-2012 рр., 2017-2018 рр. та 2020-2021 рр.) спостерігалось одночасне зростання ВВП та обсягів експорту машин і обладнання, а у 2014-2016 рр. характерною була негативна динаміка цих показників.

Порівняння динаміки ВВП та обсягів експорту чорних металів дозволило виділити кілька спільних періодів одночасного зростання цих показників у короткострокових періодах (2010-2011 рр., 2017-2018 рр., 2020-2021 рр.) та дещо довший період їх зниження упродовж 2013-2016 рр. Попри певні відмінності у динаміці зазначених показників гіпотезу про залежність економічного зростання від експорту чорних металів доцільно перевірити зважаючи на істотну частку цієї продукції в експорті. Також, металургійна галузь, згідно висновків вчених, характеризується найвищим ступенем інтегрованості у міжнародні виробничі мережі, хоча й знахо-

Рисунок. Динаміка обсягів ВВП та експорту основних товарів України у 2010-2021 рр.

Побудовано автором за даними [10; 11].

диться в середині ланцюга створення вартості, а додана вартість, яка створюється металургійними підприємствами, є однією з найнижчих [4, с. 159]. Тому зміна обсягів експорту чорних металів може здійснювати вплив на динаміку ВВП.

Зростаюча динаміка експорту транспортних засобів у 2010-2012 рр. та 2017-2018 рр., а також зниження обсягів експорту цієї продукції у 2013-2016 рр. співпадає з динамікою обсягів ВВП, що дозволяє припустити наявність взаємозв'язку між цими показниками. Проте, у 2019-2021 рр. обсяги експорту транспортних засобів зменшувалися, а ВВП збільшувався, тому перевірка висунутої гіпотези потребує застосування економіко-математичних методів. При цьому звернемо увагу, що істотне переважання імпорту транспортних засобів над експортом свідчить про імпорту залежність України від цієї продукції та незначне залучення до глобальних ланцюгів створення вартості, що відбувається за рахунок використання дешевої робочої сили при виготовленні електричної проводки для автомобілів іноземних виробників.

Перевірку висунутих гіпотез щодо впливу експорту та імпорту основних товарів на економічне зростання України проведемо з використанням функціональної залежності:

$$Y_t = f(\text{volexp1}; \text{volexp2}; \text{volexpN}; \text{volimp1}; \text{volimp2}; \text{volimpM}), \quad (1)$$

де Y_t – вектор залежної змінної, що описується показниками фактичного обсягу ВВП (GDP) та індексу ВВП у % до попереднього року ($Index\_GDP$); volexpN – показник обсягу експорту за основними товарними групами; volimpM – показник обсягу імпорту за основними товарними групами.

Для проведення регресійного аналізу для опису незалежних змінних ми використали статистичні

дані про обсяги експорту машин та обладнання ($expMash$), експорту чорних металів ($expMetal$), експорту транспортних засобів ($expTransp$), а також обсяги імпорту машин та обладнання ($impMash$), імпорту транспортних засобів ($impTransp$), імпорту хімічної продукції ($impChem$) за період 2005-2021 рр.

Побудова моделі лінійної регресії за допомогою комп'ютерної програми "Statistica 7.0" дозволила виявити міцний безпосередній зв'язок ($R=0,965$) між фактичними обсягами ВВП України та зміною обсягів експорту машин та обладнання і обсягів імпорту транспортних засобів:

$$GDP = 4,671 + 0,612expMash + 0,230impTransp. \quad (2)$$

Згідно результатів регресійного аналізу, упродовж 2005-2021 рр. збільшення на 1% обсягів експорту машин та обладнання забезпечувало зростання ВВП у фактичних цінах на 0,612% за інших незмінних умов, а збільшення на 1% обсягів імпорту транспортних засобів сприяє зростанню залежної змінної на 0,230% за інших незмінних умов (рівняння 2). Коефіцієнт детермінації показує, що на 93,1% обсяги ВВП у фактичних цінах визначалися експортом машин та обладнання та імпортом транспортних засобів, а на 6,9% залежали від інших чинників. Високе розрахункове значення критерія Фішера порівняно з його табличним значенням ($F(2,14)=95,27$) підтверджує міцність зв'язку між залежною та незалежними змінними. Статистично значущої залежності індексу ВВП України від зміни обсягів експорту та імпорту за основними товарними групами не виявлено.

У результаті регресійного аналізу не було виявлено статистично значимого зв'язку між фактичними обсягами ВВП України та зміною обсягів експорту чорних металів. Отже, незважаючи на високу

частку чорних металів в експорті України, реалізація цієї продукції на зовнішніх ринках не здійснює вагомому внеску в економічне зростання, що підтверджує низьку ефективність включення українських металургійних підприємств у глобальні ланцюги створення доданої вартості. З огляду на позитивний вплив експорту машин та обладнання на економічне зростання України, використання металургійного виробництва як базового для машинобудівної галузі та налагодження випуску конкурентоспроможної продукції машинобудування забезпечить можливість участі вітчизняних підприємств на вищих стадіях глобального ланцюга створення вартості в цій галузі.

Гіпотеза про залежність економічного зростання України від експорту транспортних засобів не підтвердилася, що можемо пояснити істотним зниженням його обсягів та незначною часткою цієї продукції в експорті у період після 2014 р. Позитивний вплив імпорту транспортних засобів на ВВП обумовлений зростанням імпорту легкових автомобілів, але додана вартість у вітчизняній промисловості не створюється, а в результаті їх продажу на внутрішньому ринку формується лише додана вартість в оптовій та роздрібній торгівлі.

Таким чином, в умовах повоєнного відновлення економіки наша країна повинна зробити вибір на користь модернізації переробної промисловості, що передбачає розвиток підприємств, які випускають продукцію з високим рівнем доданої вартості. Внаслідок втрати через війну значної кількості підприємств металургійної галузі важливим завданням є відновлення металургійного виробництва не як основи експорту чорних металів, а як базової галузі для забезпечення розвитку вітчизняного машинобудування. Це узгоджується з Планом відновлення України, згідно якого серед ключових секторів економіки, відновлення і розвиток яких сприятиме пришвидшенню економічного зростання, визначено ме-

талургійну промисловість та машинобудування [12].

Отже, одним з головних напрямів відновлення економіки України є зменшення обсягів експорту та збільшення внутрішнього споживання чорних металів як сировини для виробництва продукції машинобудування, зокрема, електричних машин. Доцільність такої структурної трансформації в економіці України підтверджується результатами проведеного дослідження, яке показало позитивний вплив експорту машин та обладнання на економічне зростання при відсутності статистичного впливу експорту чорних металів на обсяги ВВП.

Висновки. Вплив ступеня залучення національних підприємств до глобальних ланцюгів створення вартості на економічне зростання країни визначається, насамперед, рівнем переробки продукції, яка експортується, а також залежністю виробництва експортоорієнтованої продукції від імпорту матеріалів та комплектуючих. Це підтверджено в результаті проведеного дослідження, яке дозволило виявити позитивний вплив обсягів експорту машин та обладнання на ВВП України у період 2005-2021 рр. Незважаючи на високу імпорту складову в експорті продукції машинобудування та відносно невисоку частку цієї продукції в експорті, наявний стан залучення вітчизняних машинобудівних підприємств до глобальних ланцюгів створення вартості позитивно впливає на економічне зростання України. Водночас, відсутність статистично значимого зв'язку між ВВП та обсягами експорту чорних металів, попри їхню високу частку в експорті, підтверджує низьку ефективність залучення металургійних підприємств до глобальних ланцюгів створення вартості та доцільність переходу до розширення експортоорієнтованого виробництва машин та обладнання на основі модернізації вітчизняної металургійної бази в період повоєнного відновлення економіки України.

Література

1. Павловська І. Г., Хаустова В. Є., Губарева І. О. Вимірювання участі країн у глобальних ланцюгах створення вартості. *Академічний огляд*. 2022. №2(57). С. 50-58. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-2-57-4>.
2. Антонюк Л., Черкас Н. Глобальна економічна мережевізація у конкурентному зростанні країн. *Міжнародна економічна політика*. 2019. №2(31). С. 82-100. DOI: <https://doi.org/10.33111/ier.2019.31.03>.
3. Хаустова В. С., Решетняк О. І., Полякова О. Ю., Шликова В. О. Оцінка участі галузей промисловості України в глобальних ланцюгах створення доданої вартості. *Проблеми економіки*. 2020. № 3 (45). С. 73-85. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-3-73-85>.
4. Конрад Ю. В., Мельник Т. М. Промисловість України у глобальних ланцюгах створення вартості. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 8. С. 153-159.
5. Марущак Н. В. Глобальні ланцюги доданої вартості в контексті економічної інтеграції України. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 24. С. 30-35.
6. Ярошук Д. О., Охріменко О. О. Інтеграція вітчизняних наукомістких виробництв у глобальні ланцюги доданої вартості. *Актуальні проблеми економіки та управління* : збірник наукових праць молодих вчених. 2020. Вип. 14. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/37685>.
7. Sevast'yanov R. V. Peculiarities of Ukraine's foreign trade for the period 2018-2020 in contexts of global and regional value chains. *Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*. 2022. № 1. С. 142-149. DOI: <https://doi.org/10.32434/2415-3974-2022-15-1-142-149>.
8. Товарна структура зовнішньої торгівлі України у 2005 р. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/zd/tsztt/tsztt_u/tstt1205.html.
9. Товарна структура зовнішньої торгівлі України у 2021 р. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tszt2021_u.html.
10. GDP (current US\$) – Ukraine. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=UA>.

11. Товарна структура зовнішньої торгівлі України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/operativ>.
 12. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>.

References

1. Pavlovska, I. H., Khaustova, V. Ye., Hubarieva, I. O. (2022). Vymiriuvannya uchasti krain u hlobalnykh lantsiuhakh stvorennia vartosti [Measuring the participation of countries in global value chains]. *Akademichnyi ohliad – Academic review*, 2(57), pp. 50-58. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-2-57-4> [in Ukrainian].
2. Antoniuk, L., Cherkas, N. (2019). Hlobalna ekonomichna merezhevizatsiia u konkurentnomu zrostanni krain [Global economic networking in the competitive growth of countries.]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International economic policy*, 2(31), pp. 82-100. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2019.31.03> [in Ukrainian].
3. Khaustova, V. Ye., Reshetniak, O. I., Poliakova, O. Yu., Shlykova, V. O. (2020). Otsinka uchasti haluzei promyslovosti Ukrainy v hlobalnykh lantsiuhakh stvorennia dodanoi vartosti [Evaluation of the participation of Ukrainian industries in global value added chains]. *Problemy ekonomiky – Problems of the economy*, 3 (45), pp. 73-85. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-3-73-85> [in Ukrainian].
4. Konrad, Yu. V., Melnyk, T. M. (2017). Promyslovist Ukrainy u hlobalnykh lantsiuhakh stvorennia vartosti [Industry of Ukraine in global value chains]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, Issue 8, pp. 153-159 [in Ukrainian].
5. Marushchak, N. V. (2017). Hlobalni lantsiuihy dodanoi vartosti v konteksti ekonomichnoi intehtatsii Ukrainy [Global chains of added value in the context of economic integration of Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, Issue 24, pp. 30-35. 2017. Vyp. 24. S. 30-35 [in Ukrainian].
6. Yaroshchuk, D. O., Okhrimenko, O. O. (2020). Intehtatsiia vitchyznianskykh naukomistykykh vyrobnytstv u hlobalni lantsiuihy dodanoi vartosti [Integration of domestic knowledge-intensive industries into global value-added chains]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia – Actual problems of economics and management*, Issue 14. Retrieved from <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/3768> [in Ukrainian].
7. Sevast'yanov, R. V. (2020). Peculiarities of Ukraine's foreign trade for the period 2018-2020 in contexts of global and regional value chains. *Ekonomichnyi visnyk DVNZ «Ukrainskyi derzhavnyi khimiko-tehnolohichniy universytet» – Economic Bulletin of the Ukrainian State University of Chemical Technology*, 1, pp. 142-149. DOI: <https://doi.org/10.32434/2415-3974-2022-15-1-142-149>.
8. Tovarna struktura zovnishnoi torhivli Ukrainy u 2005 r. [Commodity structure of foreign trade of Ukraine in 2005]. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/zd/tsztt/tsztt_u/tsst1205.html [in Ukrainian].
9. Tovarna struktura zovnishnoi torhivli Ukrainy u 2021 r. [Commodity structure of Ukraine's foreign trade in 2021]. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tsztt2021_u.html [in Ukrainian].
10. GDP (current US\$) – Ukraine. Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=UA>.
11. Tovarna struktura zovnishnoi torhivli Ukrainy [Commodity structure of foreign trade of Ukraine]. Retrieved from <https://ukrstat.gov.ua/operativ> [in Ukrainian].
12. Plan vidnovlennia Ukrainy [Ukraine recovery plan]. Retrieved from <https://recovery.gov.ua/> [in Ukrainian].

Мищенко В. І. Перспективи залучення промисловості України у глобальні ланцюги доданої вартості та їх вплив на економічне зростання

У статті досліджено вплив залучення переробної промисловості у глобальні ланцюги доданої вартості на економічне зростання України. За допомогою динамічно-структурного аналізу зовнішньої торгівлі України охарактеризовано основні товарні групи в експорті та імпорті з урахуванням включення цих галузей у глобальні ланцюги доданої вартості. В результаті регресійного аналізу виявлено міцний безпосередній зв'язок між фактичними обсягами ВВП України та зміною обсягів експорту машин та обладнання і обсягів імпорту транспортних засобів. Зроблено висновок про те, що наявний стан залучення вітчизняних машинобудівних підприємств до глобальних ланцюгів створення вартості позитивно впливає на економічне зростання України попри високу імпорتنу складову в експорті продукції машинобудування та відносно невисоку частку цієї продукції в експорті. Статистично значущої залежності індексу ВВП України від зміни обсягів експорту та імпорту за основними товарними групами не виявлено. Відсутність статистично значимого зв'язку між фактичними обсягами ВВП України та зміною обсягів експорту чорних металів, незважаючи на їхню високу частку в експорті, підтверджує низьку ефективність включення українських металургійних підприємств у глобальні ланцюги створення доданої вартості. Результати дослідження підтвердили доцільність розвитку експортоорієнтованого виробництва машин та обладнання на основі модернізації вітчизняної металургійної бази в період повоєнного відновлення економіки України.

Ключові слова: глобальні ланцюги створення вартості, експорт, імпорт, додана вартість, регресійний аналіз.

Mytsenko V. Prospects for the Involvement of Ukrainian Industry in Global Value Added Chains and their Impact on Economic Growth

The article presents the study of the involvement of processing industry in the global value chains of added value on the economic growth of Ukraine. Main product groups in export and import, taking into account the inclusion of these industries in the global value chains of added value were characterized with the help of dynamic and structural analysis of foreign trade of Ukraine. The regression analysis revealed a strong direct link between the actual volumes of GDP of Ukraine and the change in the volume of exports of machines and equipment and the volume of imports of vehicles. It is concluded that the existing state of attracting national machine-building enterprises in the global chains of value creation has a positive effect on Ukraine's economic growth despite a high import component in the export of mechanical engineering products and a relatively low share of these products in exports. Statistically significant dependence of the GDP index of Ukraine on changes in export and import by the main product groups were not revealed. The lack of statistically significant link between the actual volumes of Ukraine's GDP and the change in the volume of ferrous metals, despite their high share in exports, confirms low efficiency of inclusion of Ukrainian metallurgical enterprises in the global value chains. The results of the study confirmed the expediency of development of export-oriented production of machines and equipment on the basis of modernization of domestic metallurgical base during the period of post-war restoration of the Ukrainian economy.

Keywords: global chains of value creation, export, import, added value, regression analysis.

